

Behovsanalys

11-spelsplan i centrumnära läge

1 Varför behöver något göras?

1.1 Bakgrund

Det finns ett behov av ytterligare en 11-spelsplan i centrumnära läge från och med år 2025. Behovet har tidigare fastställts i kultur- och fritids anläggnings- och lokalbehovsanalys, och behovet grundar sig på den förväntade demografiska utvecklingen (KFN 2022-08-29 § 61).

Som komplement till behovsanalysen om 11-spelsplan finns även en samlad behovsanalys över olika behov av idrottsanläggningar som fastställdes 2022 (KFN 2022-05-23 § 48). I den samlade behovsanalysen tas flera aspekter och forskningsresultat upp som visar på vikten av att kommuner erbjuder idrottslokaler för barns möjligheter till rörelse. Förvaltningen har baserat analysen på synpunkter från föreningslivet samt gjort en analys över medlemsantalet bland barn och unga inom olika idrotter.

1.2 Behov

Fotboll är den största idrotten bland pojkar i alla åldersgrupper och den näst största för flickor. Trender visar också att stora idrotter som fotboll behåller sin attraktionskraft.¹

I Tyresö finns i dagsläget fem fotbollsföreningar. Föreningarna har olika storlek, inriktning och upptagningsområden. Hanviken SK är kommunens största fotbollsförening och har sin hemvist vid Trollbäckens IP och har sitt huvudsakliga upptagningsområde i Trollbäcken. Tyresö FF är Tyresös näst största fotbollsförening och har sin hemvist vid Tyresövallen. Upptagningsområdet utgörs av Bollmora, Tyresö Strand och Östra Tyresö. Tyresö Strand FC är ytterligare en fotbollsförening med liknande upptagningsområde som Tyresö FF. Bollmora Inter och FC Bollmora United är relativt nya föreningar som har sina upptagningsområden i Bollmora.

---

¹ Behovsanalys för idrottsanläggningar KFN 2022-05-23 § 48.

Behovsanalys

Arbetsnamn: 11-spelsplan centrum

Författare: Nina Gustafsson

Datum: 2023-02-02

Version: [Klicka här och skriv]

Sida: 2 (7)

Kommunens befolkning förväntas öka med 24 % under åren 2021-2035. Bland barn 0-18 år förväntas en ökning på 20 % fram till 2035. Ökningen förväntas framförallt i centrumområdet där prognosen visar på en ökning bland barn med 27 % fram till 2030.² Därmed ökar också behovet av idrottsytor.

Inom det område som är centrumnära (inom 1 km från busstorget) ligger nio skolor. Två privata grundskolor, sju kommunala grundskolor samt Tyresö gymnasium (inklusive vuxenutbildningen). Dalskolan och Tyresö gymnasium har i dagsläget ingen tillgång till lämpliga utomhusidrottsytor för skolidrotten i närheten av skolan.

I motsvarande område finns i nuläget två 11-spelsplaner med konstgräs, en 7-spelsplan med konstgräs och en grusplan. Ytterligare en 7-spelsplan är planerad i anslutning till Tyresövallen och det planeras för en 7-spelsplan i anslutning till Njupskärrens skola³, båda med konstgräs.

Tabell 1 Fotbollsplaner i Trollbäcken, Centrum och Östra Tyresö

	Fotbollsplan 11 -spel	Fotbollsplan 7-spel
Trollbäcken	2 ⁴	1
Centrum	2	1
Östra Tyresö	1	1
Summa	6	3

² Tyresö kommuns befolkningsprognos 2022

³ Inriktningsbeslut för spelplan vid Njupskärrens skola Fastställd i barn- och utbildningsnämnden 2022-11-23, § 126

⁴ Det finns ytterligare en 11-spelsplan i naturgräs, denna är framför allt avsedd för friidrott.

Tabell 2 Statistik över antal deltagartillfällen per fotbollsplan, jämfört med regionen och riket

	Tyresö	Stockholms län	Riket	Plats i Stockholms län
Deltagartillfällen i fotbollsförening antal/fotbollsplan	12 377	9 625	3 340	7 flest i länet
Antal fotbollsplaner/ 1000 invånare 7- 20 år	1,2	2,0	4,8	
Fotbollsplaner/ 10 000 invånare	2,0	3,6	7,6	

Statistik över antal deltagartillfällen per fotbollsplan⁵ visar att befintliga fotbollsplaner används i hög utsträckning. Nyttjandegraden i Tyresö är hög i jämförelse med länet och riket.

11-spelsplaner kan användas för fotbollsspel i olika former, från knatte till senior. Vid träning och match i de yngre åldrarna delas planen i många mindre planer, vilket ger möjlighet till många samtidiga aktiva spelare och grupper.

Utöver fotbollsföreningsidrotten (som i dagsläget enligt statistiken redan har bland rikets och länets högsta deltagartillfällen per fotbollsplan i Tyresö) har flera andra föreningsidrotter⁶ behov av stora konstgräsytor att utöva sin idrott på. Därutöver har skolor stort behov av idrottsytor för sin utomhusidrott under dagtid på veckodagarna. Slutligen ser vi att spontanidrottandet ökar, som samhällstrend i stort, lika så i Tyresö, och i synnerhet i centrumområdet. Att anlägga ytterligare en centrumnära 11-spelsplan skulle innebära fler tillgängliga tider för alla dessa grupper och därmed öka tillgängligheten till organiserade och icke organiserade former av rörelse för en rad grupper. Det skulle även avlasta befintliga planer, och därmed göra det möjligt att erbjuda lämpligare träningstider till föreningar i hela kommunen.⁷ Det skulle göra det möjligt att engagera fler i aktivitet och rörelse, just på grund av tillgängligheten (avståndet från bostad/skola och tillgänglighet vid lämpliga tider).

I dagsläget sker som sagt ca 12000 organiserade deltagartillfällen (ålder 7-20 år) per år och fotbollsplan, utöver detta sker även annan typ av verksamhet på samma fotbollsplaner. Fotbollsföreningarna kan på sikt förväntas utöka sin verksamhet med de förbättrade förutsättningar som en ytterligare fotbollsplan skulle innebära. Teoretiskt sett skulle därför ytterligare en fotbollsplan kunna innebära 12000 extra deltagartillfällen på sikt. Även om fotbollsföreningarnas verksamhet inte skulle växa till den storleken (direkt eller någonsin) skulle investeringen omedelbart medföra förbättrade förutsättningar för dem som redan är föreningsaktiva, tillgodose skolors behov av ytor för skolidrotten (beroende på placering) samt öka möjligheten för spontanidrottsutövande.

Sammantaget bedömer förvaltningen att med rätt placering skulle det vara aktivitet (inte enbart organiserad fotboll) på den tilltänkta 11-spelsplanen från morgon till kväll, sju dagar i veckan under säsong.

⁵ Uppgifter är hämtade från SKR anläggningsenkät 2019 (statistiken utgår från att det finns 10 fotbollsplaner men på grund av renovering på Tyresövallen är det idag 9 planer som används).

⁶ gymnastiken, friidrotten, handbollen

⁷ som har behov av utomhusytor

Det är positivt för föreningarnas identitetsformering att få möjlighet att spela på planer i föreningens geografiska närområde. Forskning visar dessutom att avståndet till en idrottsanläggning har stor betydelse för om människor är regelbundet fysiskt aktiva eller inte.⁸ Därmed är det en god investering att placera idrottsytor i barntäta områden i närheten av där många bor och passerar regelbundet. Som befolkningsprognosen visar, finns ett stort behov i centrumområdet. Det är dessutom ett område som det är lätt att ta sig till, både med kollektivtrafik och med cykel/till fots, vilket rimmar väl med kommunens klimatmål. Beroende på planens placering kan det även vara möjligt för barn boende i det barntäta området Krusboda att enkelt ta sig till planen.

Det finns även en tungt vägande social aspekt med placeringen i centrumnära läge. Området Granängsringen/Nyboda definieras enligt boverket som ett område med socioekonomiska utmaningar.⁹ För barn vars föräldrar har mindre resurser är fördelarna med en närliggande idrottsyta som de kan ta sig till på egen hand, ännu större. Utöver det har forskning (genomförd i utsatta områden i Eskilstuna) visat att "den lokala fotbollsplanen" är en positivt laddad plats för unga män boende i området. Om det däremot är stor konkurrens om en liten yta, kan samma plats samtidigt vara en potentiell källa till frustration.¹⁰ Ytterligare en 11-spelsplan i centrumnära läge kan därmed också vara ett led i att skapa fler trygga och positiva platser att spendera sin fritid på för barn och unga som bor i området.

Föreningsidrotten är segregerad, det visar bland annat studier genomförda av Ung livsstil¹¹ och Centrum för idrottsforskning.¹² Barn och ungdomar från högre socialgrupper deltar i högre utsträckning i organiserad föreningsidrott jämfört med de som tillhör de lägre socioekonomiska grupperna.¹³ Men just fotbollen har i samma studie visat sig vara en av de idrotter som inte är segregerad i samma utsträckning. Pojkar i lägre socioekonomiska grupper deltar i samma uträkning i fotboll som pojkar från andra grupper.¹⁴ Av den anledningen är det motiverat att investera i en fotbollsplan i nära anslutning till ett område med socioekonomiska utmaningar. Det innebär en möjlighet att engagera fler av de grupper av barn och unga som enligt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor tenderar att vara underrepresenterade deltagare i civilsamhället.¹⁵ Beroende på placering kan dessutom fotbollsplanen komma att utgöra en plats för möten mellan barn och unga från olika stadsdelar, som tillhör olika socialgrupper.

Fotbollen är den största idrotten bland pojkar i Tyresö. Av föreningsaktiva flickor i Tyresö (i olika åldersgrupper), är mellan 15-19 % engagerade i en fotbollsörening.¹⁶ Det gör fotbollen till en av de största sporterna bland flickor. Tyresö sticker generellt ut som en väldigt jämställd idrottskommun, det vill säga, pojkar och flickor är föreningsaktiva i samma utsträckning i Tyresö, och flickor i Tyresö deltar i föreningslivet i hög utsträckning jämfört med flickor i många andra

⁸ Behovsanalys för idrottsanläggningar KFN 2022-05-23 § 48

⁹ [Tyresö - Segregationsbarometern \(boverket.se\)](#)

¹⁰ Fell, T.; Rydenstam, T.; Buli, B.G.; King, A.C.; Bälter, K. Citizen Science in Sweden's Stigmatized Neighborhoods. Sustainability 2021, 13, 10205.

¹¹ [Ung livsstil. Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? – en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening](#)

¹² [Centrum för idrottsforskning. Idrotten och \(o\)jämlikheten – I medlemmarnas eller samhällets intresse?](#)

¹³ (även efter kontroll för utländsk bakgrund)

¹⁴ [Ung livsstil. Ökar ojämlikheten i föreningsidrotten? – en studie om socioekonomisk bakgrund och barns och ungdomars deltagande i idrottsförening](#) s. 70

¹⁵ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Ungas rätt till en meningsfull fritid – tillgång, trygghet och hinder (Ung idag 2020), s. 48

¹⁶ Enligt deltagarstatistik hämtad från ApN (aktivitetskort på nätet) år 2021

kommuner.¹⁷ Förslaget om att investera i en fotbollsplan i centrum bedöms gynna både pojkar och flickor som är i behov av tillgång till idrottsytor för föreningsidrott, skolidrott och spontanidrott. Men framförallt innebär investeringen en möjlighet att göra en satsning för att bli en mer jämlik idrottskommun, och utjämna den socioekonomiska segregationen som ovan nämnda studier pekar på.

Det finns inget behov av läktare i anslutning till 11-spelsplanen, då detta behov är tillgodosett vid andra fotbollsplaner. Det finns dock behov av omklädningsrum/toaletter, förråd och parkeringsytor i anslutning till planen. Beroende på planens placering kan omklädningsrum, förråd och parkering samnyttjas med andra verksamheter och redan befintliga faciliteter, för ett effektivt resursutnyttjande.

1.3 Koppling till kommunens mål och särskilda uppdrag

Behovet kan kopplas till kommunplanens leveransmål "Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – Här finns plats för alla". Det finns två politiska uppdrag som anknyter till leveransmålet som är av relevans för behovet av 11-spelsplan: Bostäder och hållbar infrastruktur i hela Tyresö, och En meningsfull vardag och fritid för alla.

---

¹⁷ [Kolada.se Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år, kvinnor och män](https://kolada.se/Deltagartillfallen-i-idrottsforeningar-antal/inv-13-16-ar-kvinnor-och-man)

2 Vad är den förväntade nyttan?

Nytta	Typ av nytta E/K	För vem/vilka	Uppskattad nytta i kronor eller förväntad nytta i kvalitet
Ökad tillgång till tider på 11-spelsplaner	K	Fotbollsföreningar och dess medlemmar	Attraktivare träningstider och nya föreningar kan växa
Närhet till 11-spelsplaner för utövare	K	Utövare	Förbättrade förutsättningar att utöva sporten
Möjlighet till samnyttjande av idrottsyta: (I synnerhet om planen placeras i närheten av Tyresö gymnasium och Dalskolan).	K/E	Skolor och elever i närområdet där den placeras	Närhet till idrottsyta för berörda skolor/minskat behov av att göra ev. investeringar i idrottsytor i anslutning till berörda skolor
Potential att sammanlänka bostadsområden	K	Personer som bor i närområdet	Beroende på placering kan anläggningen fungera som en mötesplats/brygga mellan olika bostadsområden
Potential att öka aktivitet i närheten av anläggningen under kvällstid	K/E	Personer som rör sig i närområdet	Beroende på anläggningens placering kan den öka upplevelsen av trygghet och bidra till att förebygga tex. skadegörelse i närområdet

3 Vad blir konsekvenserna om inget görs?

Den direkta konsekvensen om kommunen inte anlägger ytterligare en 11-spelsplan i närtid blir att nuvarande nyckeltal om att uppfylla målet med en 11-spelsplan per 10000 invånare i kommunen inte kan upprätthållas. Det riskerar att drabba de föreningsidrotter (inklusive utövare) som är beroende av stora konstgräsytor för sin verksamhet genom bristande tillgång till lämpliga tider. Om investeringen uteblir innebär det också uteblivna möjligheter att främja spontanidrottandet i området och möjligheten att göra en satsning för uppnå en mer jämlik tillgång till idrottsaktiviteter på fritiden för barn och unga i centrumområdet.

Behovsanalys

Arbetsnamn: 11-spelsplan centrum

Författare: Nina Gustafsson

Datum: 2023-02-02

Version: [Klicka här och skriv]

Sida: 7 (7)

Bland de lokal- och anläggningsbehov som kultur- och fritidsförvaltningen ser för sitt verksamhetsområde i centrumområdet, är behovet av en 11-spelsplan högt prioriterat. Eftersom det rör sig om en yta som kan vara bokningsbar för föreningsverksamhet för vuxna och övriga aktörer så förväntas även investeringen generera intäkter till kommunen.

Bostadsbyggandet i centrumområdet har ökat och kommer fortsätta öka. Det gör att den fria markytan succesivt minskar. Det innebär stora utmaningar i att hantera dagvatten och framförallt beredskap för skyfall.

En fotbollsplan skulle potentiellt kunna nyttjas som en yta där vatten får samlas vid stora skyfall. Väl planerad skulle alltså en fotbollsplan kunna vara en del av lösningen för att hantera skyfall.¹⁸

4 Kontaktuppgifter

Namn	Enhet och roll	E-post	Telefon
Nina Gustafsson	Verksamhetsutvecklare, Kultur- och fritidsförvaltningen	Nina.gustafsson@tyreso.se	0857828345
Inger Lundin	Förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen	Inger.lundin@tyreso.se	0857829763

¹⁸ Med reservation för att detta behöver utredas närmare i en eventuell förstudie.